

V Bratislave 3. júla 2016

Posudok dizertačnej práce

JUDr. Andrey Beranovej

Adhezní řízení

Rozhodnutím dekana Právnickej fakulty Unverzity Karlovy prof. JUDr. Jana Kuklíka, DrSc., som bol vymenovaný za oponenta dizertačnej práce **JUDr. Andrey Beranovej**, na tému *Adhézní řízení* v študijnom odbore doktorandského štúdia Trestné právo, kriminalogické a kriminastika.

Náhrada škody poškodenému má na území bývalej Československej republiky má historicky stabilné korene. Tzv. „materiálna konexita“ (prepojenosť) trestnoprávných a civilných nárokov nútila zákonodarcu rozširovať kompetencie trestného súdu, aby o eventuálnom nároku poškodeného mohol i v rámci trestného procesu rozhodovať i o súkromnoprávných nárokoch, aby tak poškodený dosiahol čo najrýchlejšie náhradu škody. Pod vplyvom niektorých nekoncepčných zmien trestného poriadku a nesprávnej aplikačnej praxe, využitie resp. „úspešnosť“ adhézneho konania pre poškodeného nie je na požadovanej úrovni. Aktuálnosť práce dopĺňa aj skutočnosť, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, ktorá v čl. 16 stanovuje členským štátom povinnosť zabezpečiť, „*aby obeť mali v rámci trestného konania právo získať v primeranej lehote rozhodnutie o náhrade škody páchatel'om...*“.

Posudzovaná dizertačná práca v rozsahu 210 strán je členená na úvod päť kapitol a záver. Z hľadiska druhu práce a rozsahu práce možno považovať takéto členenie za primerané. Autorka osvedčeným metodologickým postupom od všeobecného k jedinečnému sa dostáva od všeobecných otázok ohľadom poškodeného resp. jeho práv, až k samotnému jadrú práce, ktoré autorka nie príliš vhodne nazýva rovnako ako je téma dizertačnej práce. Po komparácii adhézneho konania v Nemecku a Švajčiarsku, autorka prezentuje úvahy de lege ferenda. Text práce je vhodne doplnený zoznamom použitých skratiek. Práca je tiež doplnená pomerne rozsiahlym zoznamom použitej literatúry, kde sú primerane zastúpené aj cudzojazyčné literárne zdroje.

Pri spracovaní práce autorka použila vhodné vedecké metódy. Vzhľadom na charakter práce, autorka používa predovšetkým teoretické metódy ako napr. analýza, komparácia, syntéza.

V prvej kapitole autorka pojednáva vymedzení pojmu poškodeného. Prezентuje názory jednotlivých autorov, ktoré vhodne dopĺňa relevantnou judikatúrou. Hoci pojem poškodený je v legislatívnej úprave vyhovujúco upravený, výklad tohto pojmu, najmä s ohľadom jeho „civilistických atribútov“ ako napr. majetková škoda, nemajetková ujma..., je dotváraný príslušnou judikatúrou. Vzhľadom aj na vyššie uvedenú smernicu, do právneho poriadku ČR bol popri pojme poškodený doplnený aj ďalší pojem „obeť“. Tieto pojmy sa čiastočne prekrývajú ale niektoré znaky majú odlišné, preto autorka v tejto kapitole sa zaoberá rozdielmi jednotlivých pojmov.

Druhá kapitola naznačuje jednotlivé práva poškodeného, autorka ich prezentuje v duchu spomínanej smernice. Autorka tieto práva rozdeľuje podľa druhu poškodeného – ten ktorý si neuplatnil škodu v adhéznom konaní a ten, ktorý si uplatnil škodu v adhéznom konaní.

Ako už bolo uvedené jadro práce tvorí tretia kapitola, ktorá sa zaoberá samotným adhéznom konaním podľa českého práva. Kapitola je vhodne vnútorne štruktúrovaná, autorka sa vyčerpávajúcim spôsobom pokúsila vymedziť jednotlivé stránky adhézneho konania s jeho prepojením na civilné kódexy (napr. osoby povinné na náhradu škody str. 34) a osobitné trestné predpisy (napr. zákon č. 218/2003 Sb. resp. 418/2011 Sb.). Ako už bolo naznačené v úvodných častiach posudku, určité problémy v aplikačnej praxi pretrvávajú s obsahom a výšky majetkovej škody, osobitne s určovaním nemajetkovej ujmy. Autorka prehľadným spôsobom ozrejmjuje jednotlivé inštitúty, pri nemajetkovej ujme aj s odkazmi na iné právne predpisy. Pri výške nemajetkovej ujmy sa pokúša načrtnúť jednotlivé eventuality, ktoré prichádzajú do úvahy (s. 47 – 54). Osobitnou, podľa môjho názoru najzložitejšou problematikou pri uplatňovaní nároku poškodeného je vydanie bezdôvodného obohatenia. Podobne ako v predchádzajúcom texte, autorka uvádza výklad prepojený na príslušné ustanovenia NOZ. Doktorandka sa náhrade škody venuje celostným spôsobom, neopomína ani príčinnú súvislosť medzi spáchaným trestným činom a vzniknutou škodu či premlčanie nároku. V poslednej časti tejto kapitole autorka podrobným spôsobom sa venuje samotnému priebehu adhézneho konania.

Štvrtá a piata kapitola prinášajú podrobný prehľad nemeckého resp. švajčiarskeho adhézneho konania. Jednotlivé kapitoly sú vhodne vnútorne štruktúrované, (obdobne ako v prípade ČR napr. poškodený, práva poškodeného, adhézne konanie...). V kapitole sú uvedené viaceré podnetné myšlienky, ktorý by sa dali určitým spôsobom v modifikovanej podobe uplatniť aj v podmienkach ČR.

Po celkom obsiahlom závere (cca 11 strán) autorka prezentuje „jej prínos“ a to úvahy de lege ferenda. Úvahy sú koncipované najmä s ohľadom na porovnanie s nemeckou resp. švajčiarskou právnou úpravou. Oceňujem spôsob akým autorka pristupuje k záverom, ktoré začína otázkou „Co je vhodné zachovať?“ Znamená to, že k právnej úprave porovnávaných štátov pristupuje kriticky a poukazuje na to v čom je česká úprava vhodnejšia. Druhá časť návrhov „Co je vhodné zmeniť?“ sú vlastne návrhy v pravom slova zmysle. Autorka celkovo predkladá osem návrhov na zmeny príslušných ustanovení trestného poriadku. Názory autorky sú podnetné, logické a odôvodnené. Možno s nimi v zásade súhlasiť.

Záver:

Predložená dizertačná práca po formálnej a obsahovej stránke zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na tento druh prác. Práca je písaná kultivovaným jazykom, nezistil som žiadne vecné či iné pochybenia zásadnejšieho významu. Požadovaná metodika i obsah práce dokazujú, že autorka zvládla danú problematiku na výbornej úrovni. Preukázala schopnosť pracovať s odbornou literatúrou a právnymi normami a tvorivo ich aplikovať a vyvodzovať závery. Získané poznatky môžu byť využité pri rozvoji vedy trestného práva.

Prácu odporúčam na obhajobu pred príslušnou komisiou pre obhajobu dizertačných prác.

Navrhujem aby uchádzačka prezentoval na obhajobe jej názor ako posilniť postavenie poškodeného v konaní o vine a treste.